

PREDKLADACIA SPRÁVA

Správu o finančnej stabilite - november 2023 predkladá Národná banka Slovenska po jej schválení Bankovou radou NBS na základe povinnosti, ktorá Národnej banke Slovenska vyplýva z § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V porovnaní s predchádzajúcou správou sa zoznam rizikových faktorov pre finančnú stabilitu významne nemenil, ale zmenil sa ich charakter. Postupne klesá význam inflácie, pričom sa ukazuje, že ani obdobie výrazne zvýšenej inflácie nemalo negatívny vplyv na finančný sektor. Dôležitým faktorom ostávajú zvýšené úrokové sadzby, ktoré sú nevyhnutné pre návrat k inflačnému cieľu. Aj tu sa však postupne mení charakter rizika, keď riziko rastu sadzieb sa mení na riziko toho, ako dlho bude obdobie vyšších sadzieb pretrvávať. V nasledujúcom období bude pre finančnú stabilitu dôležitý najmä ekonomický vývoj.

Napriek pomerne prudkému zvyšovaniu úrokových sadzieb by väčšina domácností mala pokračovať v splácaní svojich úverov bez výraznejších problémov. Z pohľadu finančnej stability by preto prípadné opatrenia na podporu hypotekárnych dlžníkov mali byť zamerané na najviac ohrozené skupiny dlžníkov. V budúcnosti bude kľúčovým najmä vývoj na trhu práce.

Pre podniky bol dôležitejší nárast prevádzkových nákladov, ktorý nastal ešte pred zvyšovaním úrokových sadzieb. Mnohé podniky ich však dokázali preniesť do tržieb. Najväčšiemu riziku čelí sektor komerčných nehnuteľností. Má relatívne vyššiu zadlženosť a zmenu úrokového prostredia pocítil výraznejšie. Hoci samotný nárast úrokových nákladov by nemal viesť k výraznejšiemu nárastu nesplácaných úverov, rizikom je najmä kombinácia nárastu sadzieb a nepriaznivého vývoja tržieb.

Vyššie úrokové sadzby spomaľujú aj tok hypoték a úverov podnikom. Najväčší útlm však nastal ešte v druhej polovici roka 2022. Odvtedy sa oba trhy stabilizovali, hoci na nižších úrovniach. Nižší dopyt po hypotékach sa premietol aj do poklesu cien nehnuteľností. Súčasný pokles cien nehnuteľností z pohľadu finančnej stability nevnímame ako negatívny jav, ide skôr o prirodzenú korekciu cien. Na druhej strane, záujem o spotrebiteľské úvery rastie.

Bankový sektor zostáva odolný s dostatočnou výškou voľného kapitálu. Kapitálová primeranosť ďalej stúpala a ziskovosť medziročne vzrástla o polovicu. Pre finančnú stabilitu je pozitívny návrat na udržateľnú úroveň úrokových marží, hoci jej ďalší výraznejší rast sa už neočakáva. Doterajšia rýchlosť nárastu úrokových sadzieb na portfóliu termínovaných vkladov pritom približne zodpovedá tempu nárastu úrokovej výnosnosti portfólia úverov. Významným faktorom vplyvujúcim na zisk bánk môžu byť zásahy zo strany štátu, najmä v podobe bankovej dane.

Správa ďalej rozoberá vývoj v poisťovníctve a sektoroch zameraných na správu aktív. Obsahuje viacero boxov, v ktorých sa venuje vplyvu úrokového rizika na banky, kryptoaktívam, digitálnemu euru, porovnaniu ziskovosti bánk so zahraničím, vývoju úrokových sadzieb na termínovaných vkladoch domácností a zmenám účtovného štandardu v poisťovniach.

Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania vzhľadom na jeho informatívny charakter.

Predložený materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana, ani vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.